

H o d n o c e n í

Středočeské krajské soutěžní přehlídky amatérských divadelních souborů -Nymburk/Rakovník

Dvacet souborů přihlášených k účasti na krajské soutěžní přehlídce vyspělých amatérských divadelních souborů Středočeského kraje v r.1983 byl počet tak veliký, že ačkoliv se přehlídka uskutečňuje ve dvou místech - v Nymburce a Rakovníku - nebylo, než provést předvýběr, který vyústil v zařazení 12 nej-kvalitnějších soutěžních představení.

Dramaturgie středočeské přehlídky nebyla, oproti soutěžnímu řádu národní přehlídky, omezena pouze na českou dramati-ku a tak vedle 4 titulů české klasiky /Stroupežnický, Jirásek, Preissová, Šrámek / a 3 titulů české současné dramatické tvorby /Daněk a 2 autorské práce členů souborů/ se objevily dvě hry z ruské a sovětské dramatiky / Gorkij, Okudžava /, byla zastoupena i dramatika italská /Goldoni/, španělská /Casona/ a G. Figueiredem brazilská. Připočteme-li 3 pohádky současných českých autorů / Novák-Oubram, Čert, Kozák / určené dětskému publiku a Casonovy Stromy umírají vstoje uvedené domácím souborem v Nymburce, tj. představení sehrané mimo soutěž, převažovala téměř o třetinu dramatika česká.

Přehlídku zahájil DS K.J.Erben SKP Žebrák komedií L.Stroupežnického Naši furianti v úpravě M.Macháčka a v režii Fr.Lorence. Soubor předvedl představení, které působí jednoduchostí a upřímností ve všech inscenacích sločkách. Jevišť nehýří kroji a barvami, ale dnešními lidmi. Kladem inscenace je navození potřebné atmosféry s přesným určením konfliktních situací, míra vkusu v herecké práci a dobré typové obsazení. Na dobré úrovni je i její hudební a pěvecká složka. Nedořešeny jsou předěly přícho-ďů a odchodů celého živého organismu vesnice, stejně tak důslednější zpracování dialogů v ansámblových scénách /hluchá místa, stereotypní situace/. Ve svém celku lze v rámci souboru spatřovat příklad velmi dobrého přístupu k inscenování naší klasiky, zejména pro jeho míru vkusu při volbě prostředků a vskutku sou-časnou výpověď.

DS ZK ROH Sklárny Kavalier Sázava uvedl hru O.Daňka Zpráva o chirurgii města N v nastudování profesionálního režiséra.

Poctivá snaha souboru o uvedení současné hry a oslovení diváka prostřednictvím reálií mu známých a blízkých nevyústila v užší sepětí hlediště s jevištěm tak, jak by se dalo - při zjevném pochopení základního myšlenkového náboje předlohy inscenátory - předpokládat. Celek představení působil klidným proorganizovaným dojmem. Určitá jednotvárnost v režijní i herecké práci způsobila, že se dramatické postavy stávají spíše nositeli základních ideí, než živými lidmi. Jinak dobře působící výtvarné řešení napomáhá svým půdorysem orientaci diváků při hledání odpovědí k d e dochází k základním průsečíkům jednání postav, které je zprostředkováno jakoby bez ohledu na to, odkud postava přichází a za čím směřuje. Většina herců je technicky dobře vybavena. Tyto dispozice byly využity v ostřejší a výraznější charakteristice pouze u některých menších rolí.

Souboř J.K.Tyl KP LIAZ z Mnichova Hradiště dramaturgickým výběrem hry brazilského dramatika G. Figueireda Velice podivuhodný příběh ctnostné ženy z Efezu před sebe postavil velmi obtížný inscenační úkol. Režiséři P.Štěpán a O.Šulcová spolu se souborem však výsledným tvarem prokázali správnost své dramaturgické volby, tj. ironizující komedie s tragickými akcenty, jejíž divadelní účín stojí především na slově a slovních paradoxech, méně už na konkrétních a životných postavách. Citlivé škrtky zbavily inscenaci nejen slovní přetíženosti ale hlavně motivů, které jsou spjaty s problémy společensko-ekonomické formace, v níž autor žije. Režie a herci našli způsob, jak přenést váhu ze slov na konkrétní a aktivní jednání postav, i když míra stylizace hereckých prostředků není u všech postav v rovnováze. Výrazným kladem inscenace je důslednost zvoleného žánru, tvoření postav divadelně zajímavou formou / J.Flanderka, N.Kvapilová / a tvořivá amatérská scénografie /manželé Kvapilovi/, která v syntéze s režii výrazně formuje styl čistého a poutavého představení.

Nováček přehlídky - Hudební divadlo KM SSM Lysá n.L. - se představil prepisem Machiavelliho Madragory, z pera režiséra souboru M.Pokorného a s hudbou B. Kolacího, uvedeným pod názvem Komedie pro pár kapek. Autorská práce na textu hry i hudební složka představení má dobrou úroveň. Stejně tak i slož-

ka pěvecká, kostýmní a scénografické řešení. Inscenace oproti svému původnímu tvaru postoupila vpřed v důslednějším do-
držování principu poetiky divadla na divadle. Soubor se při
své další práci musí více zaměřit na hereckou práci, která
je dosud poplatná vnější charakterizaci typů, na výraznější
výstavbu dramatických situací, na choreografii, která je stá-
le více poplatná vžitě konvenci, místo vlastní a spontánní
tvořivosti. Vlivem těchto nedostatků je tak inscenace ochuze-
na o situační humor a radost ze hry. Nelze však souboru upřít
evidentní snahu jít vlastní cestou i vůli poprat se s konven-
cemi, které se v hudebním divadle zabydly a to nejen na je-
vištích amatérských.

Divadelní soubor Jiří KaSS Foděbrady příjemně překvapil
inscenací hry Fr. Šrámka Zvony na amatérských i profesionál-
ních scénách téměř neznámé. Výběr této hry byl nejen výrazný
dramaturgický počín souboru, ale i odvaha dát hře aktuální
smysl, byť odvaha toho druhu, že dává perspektivy tvořivé di-
vadelní práci. Inscenace, její režijní i herecké zvládnutí a
inscenační princip, to vše ospravedlňuje a vyzdvihuje odvahu
při výběru předlohy. V obtížné hře autora, který byl především
lyrikem a nepracuje s racionálním vyjádřením charakterů se po-
dařilo režisérovi J. Pavlíčkovi dostat do logického sledu slo-
žitý děj hry. Tím se stává nejen přehledným příběh , ale i
složitě psychologické zázemí. Některé scény nejsou ještě z he-
recké stránky plně přesvědčivé, postrádají potřebné napětí dus-
né situace od snímání zvonů až k založení požáru. Velmi účin-
ný a režijně citlivě vyřešený je závěr hry, který je ve zklid-
něné atmosféře přesvědčivá a logicky dovršen. Náznakové scény
bylo účelně využito k herecké akci. Kostýmová složka plně pod-
pořila režijní záměr. Inscenace Zvonů je příkladem přemýšlivé
a vpravdě tvůrčí práce na obtížné předloze.

První část přehlídky - Středočeské divadelní hry v Nym-
burce - ukončil DS Tyl KLP Čelákovice s jevištní realizací ro-
mánové předlohy B. Okudžavy Vzestup a pád agenta Šipova. Hostu-
jící režisér J. Hanák je současně autorem scénické úpravy. Sou-
bor se v této práci pustil se zjevnou chutí do pro něj nezvy-
klého žánru a do náročného textu, kladoucího ve svých snových

a reálných rovinách vysoké nároky na režijní výklad, interpretaci dramatických postav i přehlednost pro diváka. A právě ony snové roviny, v režii ne dost znatelně odlišené, znesnadňují divákovi orientaci a pochopení. Divák vnímá více jak základní myšlenkové významy celku hry i jednotlivých klíčových situací, celkem zajímavou, v situacích rozhybanou a nápaditou montáž frašky. Sdělení divákovi zamlžují navíc i "prsty panstva", režii nedomyšlené ve svém základním významu pro vývoj hry a osud titulní postavy. Přes řadu pěkných hereckých výkonů, sympatickou snahu poprat se s náročnou předlohou zůstala inscenace u podnětného pokusu v žánru i v inscenačním tvaru.

Druhou část přehlídky - Wintrův Rakovník - zahájil DS Tyl MĚKS z Rakovníka Jiráskovou Vojnarkou. Inscenace rakovnického souboru nastudovaná profesionálním režisérem svědčí o úsilí souboru inscenovat klasiku tak, aby promlouvala k dnešku živou a srozumitelnou řečí. Posun k současnosti je zprostředkován nenásilně, vychází z autorova textu a tento vlastně nazírá současnými očima. Příčinily se o to cílevědomá dramaturgická práce na textu, režijní koncepce posouvající smysl příběhu, výklad postav, výtvarná stránka představení / s výjimkou kostýmu Antonína v 1.obraze/ a v neposlední řadě i dobrá práce herecká /Mutinská, Švábek a dal./. I když jsou v představení sporné problémy, např. řešení předscén, ne vždy jsou v pořádku významové důrazy, a i když je někde vidět ruku režiséra víc než by bylo třeba, ve svém celku je inscenace přehledná, její hlavní myšlenka čitelná, osudy postav emocionálně působivé. Uvedené nedostatky jsou všechny toho druhu, že je lze odstranit. Handicapem inscenace je náhradní obsazení role Antonína hercem, který není sice nezkušeným, avšak neodpovídá typově.

Dalším soutěžním představením byla inscenace autorské práce členů DS ANFAS SKZ Černošice O.Dvořáka a Vl.Zajíce Herečka aneb Modelování v režii Evy a Vladimíra Zajícových. Prostřednictvím divadelní koláže se autoři pokusili zachytit na posledních dvou letech života K.H.Máchy složitý vztah básníka a doby. Soubor náleží k nemnoha v kraji, které pracují netradičním způsobem kolektivní hry, s cílem spojit činoherní poetiku s výrazně pohybovým ztvárněním. Inscenace prokázala, že soubor pracuje cílevědomě a soustředěně, se vzácným zaujetím pro divadelní práci. Inscenace otevřela řadu problémů a položila nemálo otázek,

předně k samotnému tématu. Nepodařilo se, ani při vší režijní nápaditosti, vytvořit kolaž přehlednou a sdělnou tak, aby mohla na diváka zapůsobit silou své výpovědi. Výsledek a působení inscenačního tvaru prozrazují, že i přes všechnu vnější snahu se nedaří navázat skutečně bezprostřední živý kontakt s divákem. Souboru zbývá ujít nutný kus cesty za kultivací výrazného jevištního hlasového jednání, které zatím není na úrovni výraznosti jevištního pohybu. Z jinak vyrovnaného kolektivu vynikali herečky I.Říhová a J.Holub.

Zkušený DS Scéna KaSS Kralupy n.Vlt. nastudoval hru G. Preissové Její pastorkyňa. Výsledek práce souboru prokázal, že klasická hra, které pomáhala v minulém století probíjet na českém jevišti realismus, je díky svým hutným postavám a své věčnosti odkazem živým a hovoří o složitosti lidských vztahů nejen v minulosti. Citlivé škrty odstranily ze hry zbytečné detaily a místa mrtvého popisu. Profesionální režie vytvořila vyvážený, stylově jednotný celek s výtvarně řešenými scénami komparsu. Vyniká i scéna, vytvářející z přírodních materiálů nekonvenční prostředí pro hru. Pochyby vyvolává jen použití nejasného a velkého symbolu pro vyjádření smyslu hry naprosto nesymbolizující. Dramatické postavy jsou typově dobře obsazeny, kvalita hereckých výkonů vyrovnaná. Přesto vzniká dojem, že herecké síly souboru jsou možná větší, že by herci mohli naplnit scénu výraznějším životem, větším vzruchem, ostřejšími protiklady. Vzniká dojem, jakoby režisérova starost o hladký a celistvý tvar jim ubírala možnosti. Velmi dobrá inscenace má před sebou úkol v další práci se zbavit náznaku stínu určitého akademismu. Problémy inscenace s sebou přináší postava Laca, u kterého je nutno zachovat základní rysy postavy, které jsou dosud přesnější až ve druhé části hry. Do určité herecké monotónnosti upadá, po velmi výrazném nástupu Števa, někdy i Kostelnička, která by potřebovala, přes velmi zajímavý herecký výkon, zpřesnit významové důrazy ve větách.

DS Kolár KD ROH AZNP Mladá Boleslav si vybral komedii C. Goldoniho Sluha dvou pánů. Dramaticko-režijní přístup k staré a osvědčené komedii je prostý a účelný: inscenace se opírá o text, pochopený nejen po smyslu, ale i ve stylu. Rozehrává ho s dnešním humorem, bez násilných aktualizací. Současnému vy-

znění inscenace to nic neubírá, právě naopak. Režisér J. Procházka má vkus a scénickou fantazii, která se projevuje v mizanscénách, i značný cit pro míru a rytmus. V herecké práci je cenné vědomé úsilí o pohybový charakterizační znak každé postavy, i když ne všichni herci jsou schopni organicky propojit stylizovanou vnější charakteristiku postavy a charakteristiku vnitřní. Inscenaci dominuje postava Truffaldina /M. Koníček/ - mimořádným výkonem na amatérském jevišti. Živé a temperamentní představení podporuje dobře řešený scénický prostor, kostýmní i hudební složka inscenace. Boleslavští si vyzkoušeli text a žánr v jejich dosavadní práci nezvyklý. Zkouška dopadla nadmíru dobře a jednoznačně prokázala nesporný umělecký vývoj souboru.

DS Slánská scéna ZK ROH Slaný přijel do Rakovníka s inscenací hry A. Casony *Stromy umírají vstoje*, kterou nastudoval s profesionálním režisérem. Režisér hru silně, ale užitečně proškrtal. Jeho ruka je vidět i v pečlivém aranžování scén, již méně ve výstavbě dialogů a situací. Ani vztahy a vývoj hereckých postav, tak důležité u tohoto obtížného textu, nebyly dostatečně vyjádřeny, takže se v představení ztrácela potřebná plasticita hlavních aktérů a docházelo k ochuzení atmosféry dějových zvratů. Nejlépe se dařilo představitelce Babičky /P. Hoffmannové/ a většině malých rolí. Komplikovaná scéna profesionálního výtvarníka sice umožňuje rozvinutí přehledných mizanscén, avšak nárokům na vytvoření potřebné atmosféry zůstává lecos dlužna. Inscenaci se přes svůj atraktivní námět nepodařilo dojít s plnou naléhavostí k divákům.

Posledním soutěžním představením měla být inscenace hry M. Gorkého *Měšťáci* v provedení Divadla mladých z Vysoké Libně. Pro onemocnění jednoho z hlavních představitelů bylo představení v hodině dvanácté nahrazeno Figueiredovou komedií hostujícího mnichovohradištského souboru.

Středočeské divadelní hry v Nymburce a Wintrův Rakovník jsou do jisté míry svébytnými celky a tak každá z těchto přehlídek byla také samostatně vyhodnocena. Z výsledků obou pak vzešel návrh k účasti souborů na Jiráskově Hronově 1983. Na prvním místě byl doporučen DS Jiří KaSS Poděbrady se Šrámkovými Zvony, na místě druhém soubor Scéna KaSS Kralupy n. Vlt.

s Její pastorkyní G.Preissové. Shodou okolností získaly uvedené soubory i cenu za nejlepší inscenaci v jednotlivých částech krajské přehlídky.

Potěšující skutečností je fakt, že z 12 představení přehlídky, počítáme-li i představení Měšťáků, které bylo hodnoceno pozitivně již na národních přehlídkách ve Svitavách a Vysokém n.J., je sedm na takové kvalitativní úrovni, která odpovídá kritériím přehlídek vyšších než krajských. Krom souborů z Poděbrad, Kralup n.Vlt. a Vysoké Libně se tato slova vztahují na soubory z Mnichova Hradiště, Mladé Boleslavi, Žebráku a Rakovníka.

Dobrou předzvěstí další úspěšné samostatné práce souborů je i fakt, že většina z uvedených sedmi představení byla nastudována amatérskými režiséry.

Přehlídka byla doplněna seminářem pro amatérské režiséry, jehož téma "Od důležitého po nedůležité" vycházelo z rozboru potřeb dalšího rozvoje úrovně práce souborů a jejich režisérů.

Poctivé a kvalitní práce souborů, jejich režisérů, jakož i péče metodických zařízení Středočeského kraje a organizátorů přehlídky v obou pohostinských místech, navazující na mnoho let systematické a cílovědomé práce v rozvoji amatérského divadla ve Středočeském kraji, přinesla v r. 1983 dobré výsledky, které jsou vkladem pro další úspěšnou práci a zároveň i nejlepším příspěvkem k oslavám Roku českého divadla.

Ocenění udělená na SDH v Nymburce

Ceny a diplomy :

- Nymburska, orgánu OV KSČ a ONV Nymburk Václava Lorencovi za m.h.v. při ztv. role Starosty Dubského ve hře L.Stroupežnického Naši furianti
- OKS Nymburk Františku Lorencovi za m.h.v. při ztv. role Buška ve hře L.Stroupežnického Naši furianti
- OOR Nymburk Josefu Flanderkovi za m.h.v. při ztv. role Dia ve hře G.Figueireda Velice podivuhodný příběh ctnostné ženy z Efezu
- SKKS Praha Nadě Kvapilové za ž.h.v. při ztv. role Kynthie ve hře G.Figueireda Velice podivuhodný příběh ctnostné ženy z Efezu

- KDŽ Nymburk manželům Kvapilovým za výpravu ke hře G.Figueireda Velice podivuhodný příběh ctnostné ženy z Efezu
- MěNV Nymburk P.Štěpánovi a O.Šulcové za režii hry G.Figueireda Velice podivuhodný příběh ctnostné ženy z Efezu
- MěKS Nymburk DS Jiří KaSS Poděbrady za nejlepší inscenaci SDH 1983, tj. inscenaci hry F.Šrámka Zvony

Čestná uznání :

- Jaroslavu Kuncovi za ztv.role Výměnkáře Dubského ve hře L. Sroupežnického Naši furianti
- Jaroslavu Špičkoví ze ztv.role Švece Habršperka ve hře L. Sroupežnického Naši furianti
- Lence Šedivé za ztv. role Kristinky ve hře L.Sroupežnického Naši furianti
- ing.Miloši Beranovi za ztv.role Chirurga ve hře O.Daňka Zpráva o chirurgii města N
- Hudebnímu divadlu KM SSM Lysá n.L. za samostatný přístup k realizaci obtížného žánru při nastudování muzikálu Komedie pro pár kapek
- Bohumilu Kolacímu ze hudební složku muzikálu Komedie pro pár kapek
- Elišce Peroutkové za kostýmní výpravu k inscenaci textu Bulata Okudžavy Vzestup a pád agenta Šipova
- Karlu Řípovi za ztv.role Šipova v inscenaci textu B.Okudžavy Vzestup a pád agenta Šipova

Ocenění udělená na WR :

Ceny a diplomy

- za ženský herecký výkon Pavle Hoffmanové při ztv.role Babičky ve hře A.Casony Stromy umírají vstoje
- za ženský herecký výkon Aleně Mutinské při ztv.role Vojnarky ve hře A.Jiráska Vojnarka
- za mužský herecký výkon Milanu Koníčkoví ze ztv.role Truffaldina ve hře C.Goldoniho Sluha dvou pánů
- za mužský herecký výkon Františku Švíbkovi za ztv.role Vojnara ve hře A.Jiráska Vojnarka

za režii hry C.Goldoniho Sluha dvou pánů Jindřich Procházkovi
za nejlepší inscenaci DS Scéna KaSS Kralupy n.Vlt. - G.Preis-
sová-Její pastorkyna

Putovní pohár odboru kultury ONV Rakovník

za nejlepší inscenaci Wintrova Rakovníka 1983 DS Scéna KaSS
Kralupy n.Vlt. - G.Preissová-Její pastorkyna

Čestné uznání

Ludmile Procházkové za ztv.role Beatrice ve hře G.Goldoniho
Sluha dvou pánů

Jiřímu Holubovi za ztv.role Zimmermanna ve hře O.Dvořáka a
Vl.Zajíce Horečka aneb Modelování

Ivaně Říhové za ztv. role Lory Šomkové ve hře O.Dvořáka a Vl.
Zajíce Horečka aneb Modelování

Marii Farské za ztv.role Marty - Isabel ve hře A.Casony Stromy
umírají vstoje

Jitce Šubrtové za ztv.role Bětky ve hře A.Jiráska Vojnarka